

राष्ट्रिय समावेशी आयोग

सूचनाको हकसम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) र सूचनाको हकसम्बन्धी
नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम
सार्वजनिक गरेको विवरण

आ.व. ०८१/०८२ (२०८१ साउन देखि असोज मसान्तसम्म)

१. आयोगको स्वरूप र प्रकृति

खस आर्य, पिछडा वर्ग, अपांगता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, श्रमिक, किसान, अल्पसंख्यक एवं सीमान्तीकृत समुदाय तथा पिछडिएको वर्ग र कर्णाली तथा आर्थिक रूपले विपन्न वर्ग लगायतका समुदायको हक अधिकारको संरक्षण र सशक्तीकरण गर्ने सम्बन्धमा नेपालको संविधान भाग २७ अन्तर्गत धारा २५८ मा राष्ट्रिय समावेशी आयोगको व्यवस्था भएको छ । आयोगमा अध्यक्ष र अन्य चार जनासम्म सदस्य रहनेछन् । राष्ट्रपतिले संवैधानिक परिषदको सिफारिसमा राष्ट्रिय समावेशी आयोगको अध्यक्ष र सदस्यको नियुक्ती गर्ने व्यवस्था रहेको छ । अध्यक्ष र सदस्यको पदावधी ६ वर्षको हुने व्यवस्था छ ।

नेपालको संविधानमा भएको व्यवस्था अनुसार गठन भएको यस आयोगमा देहाय बमोजिम पदाधिकारी रहनु भएको छ ।

माननीय कार्यवाहक अध्यक्ष - विष्णुमाया ओझा

माननीय सदस्य — हरि दत्त जोशी

माननीय सदस्य — पुष्प राज तिमिल्सिना

माननीय सदस्य — मान प्रसाद खत्री

आयोगको कार्यालय श्रीमहल, पुल्चोक, ललितपुरमा रहेको छ ।

२. आयोगको काम कर्तव्य र अधिकार

राष्ट्रिय समावेशी आयोगको काम कर्तव्य र अधिकार सम्बन्धमा नेपालको संविधान र राष्ट्रिय समावेशी आयोग ऐन, २०७४ मा उल्लेख भए बमोजिम देहाय बमोजिम रहेको छ ।

- नेपालको संविधानको धारा २५९ बमोजिम (१) राष्ट्रिय समावेशी आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) खस आर्य, पिछडा वर्ग, अपांगता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, श्रमिक, किसान, अल्पसंख्यक एवं सीमान्तीकृत समुदाय तथा पिछडिएको वर्ग र कर्णाली तथा आर्थिक रूपले विपन्न वर्ग लगायतका समुदायको हक अधिकारको संरक्षणका लागि अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने,

(ख) खण्ड (क) मा उल्लिखित समुदाय, वर्ग र क्षेत्रको समावेशीकरणका लागि नेपाल सरकारले अवलम्बन गरेको नीति तथा कानूनको कार्यान्वयन अवस्थाको अध्ययन गरी सुधारका लागि नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने,

(ग) खण्ड (क) मा उल्लेखित समुदाय, वर्ग र क्षेत्रको राज्य संयन्त्रमा उचित प्रतिनिधित्व भए नभएको अध्ययन गरी त्यस्तो समुदाय, वर्ग र क्षेत्रको प्रतिनिधित्वका लागि गरिएको विशेष व्यवस्थाको पुनरावलोकन गर्न नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने,

(घ) खण्ड (क) मा उल्लिखित समुदाय, वर्ग र क्षेत्रको संरक्षण सशक्तीकरण र विकास सन्तोषजनक भए नभएको अध्ययन गरी भविष्यमा अवलम्बन गर्नु पर्ने नीतिको सम्बन्धमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,

(ङ) कर्णाली र पिछडिएको क्षेत्रको विकास र समृद्धिका लागि अवलम्बन गर्नु पर्ने नीति र कार्यक्रमको सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने,

(च) अल्पसंख्यक तथा सीमान्तीकृत समुदाय सम्बन्धी कानूनमा समयानुकूल परिमार्जनका लागि सिफारिस गर्ने,

(छ) अल्पसंख्यक तथा सीमान्तीकृत समुदायका लागि प्रत्याभुत हक अधिकारको कार्यान्वयन स्थिति अनुगमन गरी आवधिक रूपमा हुने राष्ट्रिय जनगणना तथा मानव विकास सूचकांक सम्बन्धी प्रतिवेदनको आधारमा आवश्यक पुनरावलोकन गरी परिमार्जनका लागि सिफारिस गर्ने ।

(२) राष्ट्रिय समावेशी आयोगले आफ्नो काम, कर्तव्य र अधिकार मध्ये कुनै काम, कर्तव्य र अधिकार सो आयोगको अध्यक्ष, कुनै सदस्य वा नेपाल सरकारको कुनै कर्मचारीलाई तोकिएको शर्तको अधीनमा रही प्रयोग तथा पालन गर्ने गरी प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछः

- “राष्ट्रिय समावेशी आयोग ऐन, २०७४” को दफा ३ मा उल्लेख भएबमोजिम संविधानको धारा २५९ मा उल्लिखित काम, कर्तव्य र अधिकारका अतिरिक्त आयोगको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) खस आर्य, पिछडा वर्ग, अपांगता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, श्रमिक, किसान, अल्पसंख्यक एवं सीमान्तीकृत समुदाय तथा पिछडिएको वर्ग र कर्णालीमा बसोबास गर्ने तथा आर्थिक रूपले

विपन्न वर्ग लगायतका समुदायसँग सम्बन्धित नीति तथा कार्यक्रमको समीक्षा, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने,

(ख) आयोगले गरेका सिफारिस वा दिएका सुझाव कार्यान्वयनको सम्बन्धमा अनुगमन गर्ने वा गराउने,

(ग) खण्ड (क) मा उल्लिखित समुदाय, वर्ग र क्षेत्रभित्र आर्थिक वा सामाजिक रूपमा पछाडि परेका व्यक्तिको विकास र सशक्तीकरणको लागि विशेष कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,

(घ) खण्ड (क) मा उल्लिखित समुदाय, वर्ग र क्षेत्रको भाषा, लिपि, संस्कृति, इतिहास, परम्परा, साहित्य, कलाको अध्ययन अनुसन्धान गरी त्यस्तो भाषा, लिपि, संस्कृति, इतिहास, परम्परा, कलाको संरक्षण र विकासको लागि कार्यक्रम तर्जुमा गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,

(ङ) खण्ड (क) मा उल्लिखित समुदाय, वर्ग र क्षेत्रको हक हितको संरक्षण र संवर्द्धन तथा त्यस्तो वर्ग वा समुदायको सशक्तीकरणको लागि चेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,

(च) खण्ड (क) मा उल्लिखित समुदाय, वर्ग र क्षेत्रमा विद्यमान सबै प्रकारको शोषणको अन्त्य गर्न कार्यक्रम तर्जुमा गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,

(छ) खण्ड (क) मा उल्लिखित समुदाय, वर्ग र क्षेत्रको सम्बन्धमा नेपाल पक्ष भएको अन्तरराष्ट्रिय सन्धि सम्झौता कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गरी नेपाल सरकारलाई निर्देशन दिने,

(ज) खण्ड (क) मा उल्लिखित वर्ग, क्षेत्र र समुदायको अधिकार उल्लङ्घन गर्ने व्यक्ति वा संस्थाका विरुद्ध उजुरी सङ्कलन गरी सो उपर छानविन तथा तहकिकात गर्न सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्ने,

(झ) खण्ड (क) मा उल्लिखित वर्ग, क्षेत्र र समुदायको पहिचानका सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन र अनुसन्धान गरी थर सुचिकृत गर्न नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,

(ञ) खण्ड (क) मा उल्लिखित वर्ग, क्षेत्र र समुदायका सन्दर्भमा लिइने नीति, कार्यक्रम तथा निर्णयका सम्बन्धमा नेपाल सरकार र अन्य संघ संस्थाहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने,

(ट) अध्यक्ष, सदस्य तथा आयोगका कर्मचारीको लागि आचारसंहिता बनाई लागु गर्ने वा गराउने,

(ठ) आयोगको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने ।

३. आयोगमा कार्यरत कर्मचारी

राष्ट्रिय समावेशी आयोगको सचिवालयमा नेपाल सरकारका राजपत्रांकित प्रथम श्रेणीको कर्मचारी सचिवको रूपमा रहने व्यवस्था छ । सचिवको नेतृत्वमा आयोगको हालको स्वीकृत दरबन्दी अनुसारको पदपूर्ति अवस्था देहाय बमोजिम रहेको छ ।

क्र.सं.	पद/श्रेणीको विवरण	स्वीकृत दरबन्दी	कार्यरत कर्मचारीको संख्या	कैफियत
१	आयोग सचिव (सहसचिव/राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी)	१	१	
२	उपसचिव/राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी	१	१	
३	शाखा अधिकृत/राजपत्रांकित तृतीय श्रेणी	२	२	
४	नायव सुब्बा/रा.प.अनं. प्रथम श्रेणी	२	२	
५	लेखापाल/रा.प. अनं. प्रथम श्रेणी	१	१	
६	कम्प्यूटर अपरेटर/रा.प.अनं. प्रथम श्रेणी	१	०	
७	निजी सहायक/रा.प.अनं. प्रथम श्रेणी	५	४	१ रिक्त (अध्यक्ष रिक्त भएको हुँदा)
८	हलुका सवारी चालक	७	५	२ रिक्त (अध्यक्ष रिक्त भएको हुँदा सचिवज्यूले सवारी चाल सुविधा लिएको हुँदा)
९	कार्यालय सहयोगी	६	५	१ रिक्त (अध्यक्ष रिक्त भएको हुँदा)
१०	स्वीपर	१	१	सेवा करार
		२७	२२	

यस आयोगको संगठन संरचना अनुसूची—१ मा संलग्न रहेको छ ।

४. आयोगबाट गरिने मुख्य कार्यहरू

- खस आर्य, पिछडा वर्ग, अपांगता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, श्रमिक, किसान, अल्पसंख्यक एवं सीमान्तीकृत समुदाय तथा पिछडिएको वर्ग र कर्णाली तथा आर्थिक रूपले विपन्न वर्ग लगायतका समुदायको संरक्षण सशक्तीकरण र विकास सन्तोषजनक भए नभएको अध्ययन गरी भविष्यमा अवलम्बन गर्नु पर्ने नीतिको सम्बन्धमा नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने,

- अल्पसंख्यक तथा सीमान्तीकृत समुदाय सम्बन्धी कानूनमा समयानुकूल परिमार्जनका लागि सिफारिस गर्ने,
- अल्पसंख्यक तथा सीमान्तीकृत समुदायका लागि प्रत्याभुत हक अधिकारको कार्यान्वयन स्थिति अनुगमन गरी आवधिक रूपमा हुने राष्ट्रिय जनगणना तथा मानव विकास सूचकांक सम्बन्धी प्रतिवेदनको आधारमा आवश्यक पुनरावलोकन गरी परिमार्जनका लागि सिफारिस गर्ने ।
- खस आर्य, पिछडा वर्ग, अपांगता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, श्रमिक, किसान, अल्पसंख्यक एवं सीमान्तीकृत समुदाय तथा पिछडिएको वर्ग र कर्णालीमा बसोबास गर्ने तथा आर्थिक रूपले विपन्न वर्ग लगायतका समुदायसँग सम्बन्धित नीति तथा कार्यक्रमको समीक्षा, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने,
- उल्लिखित समुदाय, वर्ग र क्षेत्रभित्र आर्थिक वा सामाजिक रूपमा पछाडि परेका व्यक्तिको विकास र सशक्तीकरणको लागि विशेष कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- उल्लिखित समुदाय, वर्ग र क्षेत्रको भाषा, लिपि, संस्कृति, इतिहास, परम्परा, साहित्य, कलाको अध्ययन अनुसन्धान गरी त्यस्तो भाषा, लिपि, संस्कृति, इतिहास, परम्परा, कलाको संरक्षण र विकासको लागि कार्यक्रम तर्जुमा गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- उल्लिखित समुदाय, वर्ग र क्षेत्रको हक हितको संरक्षण र संवर्द्धन तथा त्यस्तो वर्ग वा समुदायको सशक्तीकरणको लागि चेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- उल्लिखित समुदाय, वर्ग र क्षेत्रमा विद्यमान सबै प्रकारको शोषणको अन्त्य गर्न कार्यक्रम तर्जुमा गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,
- उल्लिखित वर्ग, क्षेत्र र समुदायको अधिकार उल्लङ्घन गर्ने व्यक्ति वा संस्थाका विरुद्ध उजुरी सङ्कलन गरी सो उपर छानविन तथा तहकिकात गर्न सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्ने,

५. आयोगबाट सेवा प्रदान गर्ने शाखा र जिम्मेवार अधिकारी

क्र.सं	शाखा	जिम्मेवार अधिकारी	कैफियत
१	प्रशासन, योजना तथा अनुगमन शाखा	उपसचिव श्री सुशिला कुमारी पंथ शाखा अधिकृत श्री सुचित्रा राई	
२	अधिकार प्रवर्द्धन तथा सशक्तीकरण इकाइ	शाखा अधिकृत श्री सुनिता पहरी	

६. सेवा प्राप्त गर्दा लाग्ने दस्तुर र अवधि

आयोगबाट निर्धारित सेवा प्राप्त गर्न कुनै दस्तुर लाग्दैन । कुनै सूचना माग भएमा सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ मा व्यवस्था भए बमोजिम हुनेछ ।

७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारी

निर्णय गर्ने प्रक्रिया:

- आयोगको निर्णय राष्ट्रिय समावेशी आयोगको "बैठक सञ्चालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५" बमोजिम हुने गरेको ।
- सचिवालयको कार्यसम्पादन सम्बन्धी निर्णयहरू प्रचलित कानून र सरकारी निर्णय प्रक्रिया सरलिकरण निर्देशिका, २०६५ बमोजिम हुने गरेको ।

निर्णय गर्ने अधिकारी:

- विषयको प्रकृति अनुसार आयोगको सचिव, आयोगको अध्यक्ष वा आयोग ।

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी

निर्णयको प्रकृति अनुसार आयोगका अध्यक्ष वा आयोग

९. आयोगले सम्पादन गरेको कार्यको विवरण:

(क) आयोगको बैठक तथा निर्णय

क्र.स.	बैठक संख्या	निर्णय संख्या	निर्णय सम्बन्धी विषयहरू
१	जम्मा बैठक संख्या ४	४ (चार)	आ.व.२०८०/८१ का अध्ययन प्रतिवेदनहरू आयोगबाट स्वीकृत गर्ने सम्बन्धमा
२			आ.व.२०८१/८२ बजेट तथा वार्षिक कार्यक्रमको कार्ययोजना सम्बन्धमा
३			आयोगको छैठौँ वार्षिक प्रतिवेदन स्वीकृत तथा छुपाई सम्बन्धमा
४			देशका विभिन्न भागमा आएको बाढी पहिरोका कारण दिवंगत हुनु भएका व्यक्तिहरू प्रति समवेदना व्यक्त गर्दै प्रधानमन्त्री दैवी प्रकोप उद्धार कोषमा आयोगका पदाधिकारीहरूले ७ दिनको पारिश्रमिक जम्मा गर्ने सम्बन्धमा ।

(ख) छलफल तथा अन्तरक्रिया

आ.व. २०८१/८२ मा आयोगबाट केन्द्रीय तथा स्थानीय स्तरमा विभिन्न मिति र स्थानहरूमा लक्षित वर्ग, विशेषज्ञ तथा सरोकार निकायबीच विभिन्न २५ वटा विषयमा छलफल तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम गरिएको छ । उक्त छलफल तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम लक्षित वर्ग अनुसार संक्षेपमा निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

सि.नं.	छलफल/ अन्तर्क्रिया गरिएको संस्था/व्यक्ति/लक्षित समूह	संख्या
१.	पिछडा वर्ग	०
२.	खस आर्य	०
३.	श्रमिक	०
४.	ज्येष्ठ नागरिक	०
५.	किसान	०
६.	अपांगता भएका व्यक्ति	०
७.	कर्णाली तथा आर्थिक रूपले विपन्न वर्ग	०
८.	अल्पसंख्यक/लोपोन्मुख/सीमान्तीकृत	०
९.	पिछडिएको क्षेत्र	०
१०	विविध	२
	जम्मा	२

(ग) अध्ययन

आ.व. २०८१।८२ को स्वीकृत कार्यक्रम अन्तर्गत रहेका अध्ययनहरू मध्ये निम्न विषयमा अध्ययनका लागि विज्ञसँग सम्झौता भएको ।

- १) आयोगले गरेका सिफारिसहरू कार्यान्वयनको अवस्था र समावेशीकरण सम्बन्धी प्रभाव अध्ययनको अवधारणा स्वीकृत गर्ने सम्बन्धी अध्ययन
- २) श्रम कानून कार्यान्वयनको अवस्था र समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यका संरचनामा श्रमिकहरूको प्रतिनिधित्व सम्बन्धी अध्ययन
- ३) आदिवासी र आदिवासी जनजातिको पहिचानको आधार सम्बन्धी तुलनात्मक अध्ययन

१०. प्रमुख, सूचना अधिकारी र लैङ्गिक सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद

प्रमुख: सचिव - श्री इश्वर कुमार गिरी

सूचना अधिकारी: शाखा अधिकृत - श्री सुचित्रा राई

लैङ्गिक सम्पर्क व्यक्ति: शाखा अधिकृत - श्री सुनिता पहरी

११. ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूची

- नेपालको संविधान,
- राष्ट्रिय समावेशी आयोग ऐन, २०७४
- राष्ट्रिय समावेशी आयोगका बैठक संचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
- राष्ट्रिय समावेशी आयोगका पदाधिकारी र कर्मचारीको आचारसंहिता, २०७५
- राष्ट्रिय समावेशी आयोगको आन्तरिक व्यवस्थापन, नियन्त्रण तथा सञ्चालन कार्यविधि, २०७८

- राष्ट्रिय समावेशी आयोग नियमावली, २०७९

१२. आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरण

(रु लाखमा)

क्र.सं.	बजेट उप शिर्षक	बजेट शिर्षक	वार्षिक बजेट विनियोजन	आ.व. २०८१।८२ को प्रथम त्रैमासिकको खर्च	आ.व. २०८१।८२ को प्रथम त्रैमासिक सम्मको खर्च	कैफियत /खर्च प्रतिशत
१	२२६०००११३	-	३,१५.०८	५५.७०	५५.७०	१७.६७
२	२२६०००११३	-	८१.२३	१८.३६	१८.३६	२२.६०
३	२२६०००११४	-	१५.००	०.१५	०.१५	१
जम्मा			४११.३१	७४.२१	७४.२१	१८

१३. अघिल्लो आर्थिक वर्षमा सम्पन्न भएका कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन सम्बन्धी विवरण :

- गोष्ठी तथा सेमिनारसँग सम्बन्धित विभिन्न कार्यक्रमहरु,
- विभिन्न विषयमा अध्ययन, अनुसन्धान सम्बन्धी कामहरु,
- विभिन्न स्थानीय तहमा लक्षित वर्गको हक कार्यान्वयनको विषयमा अनुगमन ।

१४. आयोगको सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन भएको विवरण : नभएको

१५. आयोगले प्राप्त गरेको वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवम् प्राविधिक सहयोग र सम्झौता सम्बन्धी विवरण : प्राप्त नभएको

१६. आयोगको प्रगति प्रतिवेदन

क्र.सं.	कामको विवरण	प्रगतिको अवस्था(परिमाणात्मक प्रगति खुलाउन मिल्ने भए खुलाउने)	कैफियत
१	अध्ययन/अनुसन्धान/सर्वेक्षण	तीन वटा अध्ययनको लागि परामर्शदाता(विज्ञ) सँग सम्झौता भई अध्ययन कार्य भईरहेको	
२	गोष्ठी/छलफल/अन्तरक्रिया	केन्द्रीयस्तरमा २ वटा सम्पन्न भएको	
३	सचेतनामूलक सामाग्री तयार	रेडियो नेपालसँग सम्झौता भई लक्षित वर्गको सशक्तिकरण तथा समावेशीकरण सम्बन्धमा समावेशी आवाज कार्यक्रम संचालन भई रहेको	

१७. आयोगको वेबसाइट सम्बन्धी विवरण

आयोगको वेबसाइट www.ninc.gov.np रहेको छ । उक्त वेबसाइटमा आयोगको परिचय, आयोगका पदाधिकारीहरूको परिचय, संगठन संरचना, ऐन, कानून, वार्षिक प्रतिवेदन लगायतका विषयहरू र अन्य प्रकाशनहरू सूचीकृत गरिएको छ ।

१८. विविध

आयोगका गतिविधिहरूका सम्बन्धमा जानकारी तथा सूचनाहरू आयोगको वेबसाइट www.ninc.gov.np बाट प्राप्त गर्न सकिने छ ।

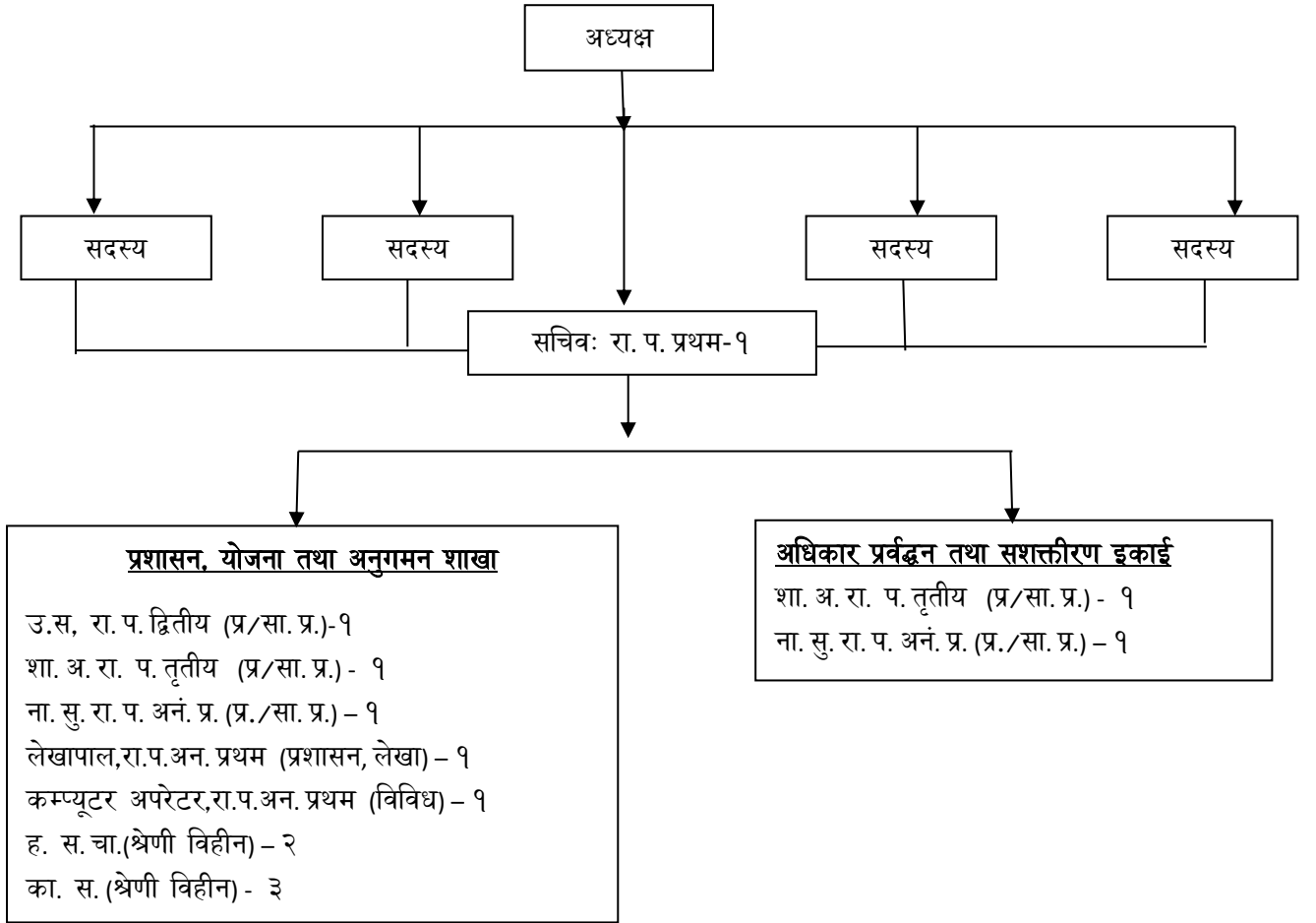
आयोगको सम्पर्क:

श्रीमहल, पुल्चोक, ललितपुर

फोन नं. ०१-५४५५२३७, ०१-५४५५२३६, ०१-५४५५३०८

इमेल: info@ninc.gov.np

अनुसुची-१

पुनश्च :

१. आयोगका पदाधिकारी/सदस्यहरू नियुक्ति भई पदावधि कायम रहँदासम्म आवश्यक पर्ने निजी सहायकहरू (रा.प.अन. प्रथम श्रेणी सरहको) प्रत्येक पदाधिकारी/सदस्यहरू लाई १ (एक) जनाको दरले दरबन्दी रहने गरी करार सेवाबाट पदपुर्ती गर्न सकिनेछ ।
२. आयोगका पदाधिकारी/सदस्यहरू नियुक्ति भई पदावधि कायम रहँदासम्म आवश्यक पर्ने हलुका सवारी चालक (श्रेणी विहिन) प्रत्येक पदाधिकारी/सदस्यहरू लाई १ (एक) जनाको दरले दरबन्दी रहने गरी करार सेवाबाट पदपुर्ती गर्न सकिनेछ ।
३. आयोगका पदाधिकारी/सदस्यहरू नियुक्ति भई पदावधि कायम रहँदासम्म आवश्यक पर्ने कार्यालय सहयोगी (श्रेणी विहिन) २ (दुई) जना सदस्यहरू लाई १ (एक) जनाको दरले दरबन्दी रहने गरी करार सेवाबाट पदपुर्ती गर्न सकिनेछ । स्वीपर १ जनाको लागि बजेट व्यवस्था गरी सेवा करारबाट कार्य सञ्चालन गर्न सकिनेछ ।